

Lidt mere om Poul Vendelbo Løvenørns Slægt.

Af A. Taxen.

I dette Tidsskrifts 7. R., B. I., S. 300 f. har Hr. Arkivar Thomle givet nogle Meddelelser om Poul Løvenørns Broder, Niels V e n d e l b o, og hans Familie, hvortil jeg nedenfor skal føje nogle supplerende Oplysninger.

Løvenørn tog sig meget af sin 6 Aar ældre Broder, hvis Skæbne blev saa forskellig fra hans, støttede ham økonomisk og søgte at anvende sin Indflydelse til Fordel for ham, rigtignok uden synderligt Held. I en udateret fransk Konzept, der sikkert stammer fra de sidste Dage af 1721 eller fra de første af det følgende Aar, minder Løvenørn »avant de partir« Kongen om, at denne »foran Tønning« tilstod ham et Stykke Brød, som han udbad sig for sin fattige Broder i Norge; Hs. Majestæt udtalte dengang, at Embedet (antagelig Byskriverembedet i Skien), der kun indbragte 120 Rdl. om Aaret, var for lille til at leve af, men lovede ved Lejlighed at have ham i Erindring. I Tillid hertil bad Løvenørn senere om, at Broderen maatte faa Løfte paa en nærmere bestemt Stilling efter Indehaverens Død; men Kongen beklagede, at han havde lovet den til en, der havde været i hans personlige Tjeneste. Denne døde imidlertid, inden Stillingen var blevet ledig, og Løvenørn henvendte sig nu paany til Kongen og bad om, at Broderen maatte blive taget i Betragtning; for hans Paalidelighed og Pligtfølelse stod han inde; saa længe Løvenørn opholdt sig i Danmark, havde han støttet ham; men nu, da han skulde rejse, var det meget usikkert, om han kunde faa noget tilovers, og hvad skulde der saa blive af den stakkels Mand med sine 12 uforsørgede Børn? Han bønfuldt derfor Kongen om at tilstaa ham denne Naade; Himlen vilde lønne ham med sin Velsignelse, og Løvenørn vilde om muligt blive en endnu ivrigere Forbeder for Hs. Majestæts dyrebare Person og hele Hus.

Dette Brev er aabenbart skrevet kort efter, at Løvenørn havde faaet at vide, at han skulde overtage Stillingen som Gesandt i Berlin. Fra samme Tidspunkt stammer en ligeledes udateret Konzept til Gehejmraad Ditlev Vibe, hans faderlige Ven, der lige var udnævnt til Statholder i Norge. I meget bevægede Udtryk skildrer Løvenørn sin Sorg over Adskillelsen, der er saa dyb, at han ikke engang tør tage personlig Afsked, da han selv skal rejse. »Jeg kender min Svaghed, vilde ikke kunne betvinge den, og vil derfor skaane Dem for et saa sørgeligt Skuespil. Je n'ai pu dans mon trouble vous recommander mon frère qui est en Norvège; V. E. s'en souviendra d'elle même.«

Det lader imidlertid til, at hverken Kongen eller Statholderen har gjort noget for Niels Vendelbo; i hvert Fald var han ved sin Død i Juli 1731 (begr. ^{20/7}) stadig Byskriver i Skien; dengang havde Løvenørn kun i ganske kort Tid beklædt den indflydelsesrige Stilling som Overkrigssekretær (Forsvarsminister) og havde endnu ikke kunnet sørge for Broderens Forfremmelse. Derimod synes det, at han har benyttet sin Stilling og Kongens Gunst til Fordel for sine Brodersønner. I Klingbergs Register i Rigsarkivet over Kgl. Resolutioner m. m., der angaar Søetaten, nævnes nemlig 2 unge Søofficerer af Navnet Vendelbo. Om den første, *Mathias*, hedder det: »findes ej at have været Cadet, men formodentlig som en af daværende Overkrigssekretær Løvenørns Familie har erholdt 30. April 1731 Secondlieutenants Character og Aaret efter blev virkelig Secondlieutenant 8. Oktbr.; død 2. Aug. 1737.« Denne *Mathias* er utvivlsomt identisk med den *Mads*, døbt i Gjerpen 11. Oktbr. 1709, som Thomle anfører som Nr. 4 af Niels Vendelbos Børn. Den anden, *Laurits*, der blev cadet réformé 18. Novbr. 1733, Sekondløjtnant 2. Jan. 1740, og som døde 1742, er højst sandsynligt det 10. Barn, som hos Thomle kaldes *Ludvig*, døbt i Skien 22. Juli 1720. Som Støtte for min Antagelse skal jeg anføre, at N. Vendelbos Farbroder, *Laurits*, der blev begravet 22. Decbr. 1719, havde testamenteret sin fattige Brodersøn 500 Rdlr¹⁾, hvad der nok var en Opkaldelse værd. Samme Aar arvede han i øvrigt 600 Rdlr. efter sin anden Farbroder, *Poul*, der døde midt i Juli 1719²⁾. Denne *Poul*, der 3. Septbr. 1705 stod Fadder til Niels Vendelbos ældste Datter, *Anna*, er antagelig den samme *Poul Vendelbo*, der 31. Oktbr. 1706 stod Fadder til hans ældste Søn, *Poul*³⁾. Naar man kender Carl Deichmans Beretning om Løvenørns uheldige Debut paa Prædikestolen i Skien Kirke⁴⁾, kunde man være fristet til at tro, at den unge Teolog har besøgt sin Broder, som dengang riglignok ikke var Byskriver og heller ikke boede i Skien, og at han har staaet Fadder til sin Brodersøn; men uheldigvis fremgaar det af Horsens Skifteprotokol 27. Juli 1709, at *Poul Vendelbo (Løvenørn)* 29. Oktbr. 1706 fra Nykøbing Falster har udstedt et Gældsbevis til sin Stedfader, *Stephan Jacobsen*, paa 110 Rdlr., og paa 2 Dage har dennes Skude, Hjorten, umuligt kunnet føre ham til Skien. At Løvenørn gik i Staa, da han for første og sidste Gang stod paa Prædikestolen, er i øvrigt sikkert nok; han har selv fortalt det til Grev Plélo, der fra 1729—1734 var fransk Gesandt i København⁵⁾.

1) Pers. Tids. 7. I. S. 300 f.

2) Pers. Tids. 7. II. S. 326.

3) Pers. Tids. 7. I. S. 300.

4) Medd. fra det norske Rigsark. B. I. S. 24.

5) Plélo's Dep. 7/11 30 (fransk Udenrigsmin. Ark.).